

Nettmobbing

– Tenåringsjenter er kanskje de ondeste vesener på jorda. De har rukket å bli supersmarte, samtidig som de mangler voksnes evne til å forstå konsekvensen av det de gjør. *Odd Magnus Williamsson, Senkveld 4. mai 2012.*

Ok, så er sitatet fra Odd Magnus (eller «Tina» fra Torsdag kveld fra Nydalen) kanskje satt litt på spissen, men ligger det noe i det han sier? Det snakkes for eksempel ofte om hvordan tenåringsjenter modnes raskere enn jevnaldrende gutter, og det finnes mange undersøkelser som viser at jenter er langt mer utspekulerte enn gutter når det kommer til et tema som mobbing.

Teknologi har flyttet mye av mobbingen ut av skolegården og inn på mobiler og datamaskiner, og det viser seg at digital mobbing er mer vanlig blant jenter enn blant gutter. Det handler om stygge kommentarer på Facebook, ekle sms-er og kjipe spørsmål via Formspring. Faktafyk besøkte to ungdomsskoler i Oslo – Øraker og Oppsal ungdomsskole – for å høre med jentene hvorfor de selv tror det er sånn.

Alle blir mobbet på formspring

Øraker og Oppsal skole ligger på hver sin side av Oslo, men viste seg å ha de samme erfaringene når det gjaldt nettmobbing.

– Jeg tror faktisk ikke jeg har sett en eneste Formspring-profil som ikke har fått noe dritt, fortalte en av jentene på Øraker.

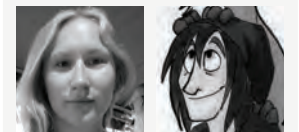
Jeg må ærlig innrømme at jeg aldri hadde hørt om Formspring før jeg besøkte Øraker, men blant jentene jeg snakket med, fremsto nettstedet som den absolutt største arenaen for nettmobbing.

– På en annen profil så jeg en jente som fikk spørsmål om hvorfor hun var så kjip at faren hennes tok livet av seg, fortalte en annen.

Slike eksempler, tross at de er ganske ekstreme, kom det ekkelt mange av. Jentene forklarte at mange allikevel avfeier slemme Formspring-spørsmål som tull. Selv om de fleste er enige om at spørsmål som det i sitatet over, ikke er god humor.

Norske ungdommer verst i Europa

I 2009 fant Microsoft ut at norske ungdommer var blant de verste i hele Europa når det kom til nettmobbing. ➤

Tekst: **ODA FAREMO LINDHOLM** (24 år). Skriv på ein mastergrad i historie ved Universitetet i Oslo og jobbar som musikkmeldar i Dagsavisen.
oda.lindholm@gmail.com
Illustrasjonar: **VICTORIA NORDAHL** (21 år) kjem frå Drøbak i Akershus. Ho har studert teikneserie ved Bjerkely Folkehøgskule.
Reve-Enke.deviantart.com

BOKTIPS:

L. Skotheim og A.H. Vågsland: *Bitching. En bok om jenter og mobbing*
Omnipax, 2008

Annette Münch: *Jenteloven*
Cappelen Damm, 2009

Kanskje skyldes det at norske ungdommer ser ut til å være på Internett døgnet rundt? Det virket i alle fall sånn da jeg besøkte skolene. På Oppsal fortalte noen av jentene at det hendte at de til og med «døgnet» for å få med seg alt som skjedde på Facebook. Samtidig hadde de fleste av dem tilgang til nettet overalt, på skolen, på trening, på bussen og hjemme, takket være smarttelefoner og PC-er i klasserommet.

– Jeg ser ikke på TV lenger, jeg. Da står den i så fall bare på i bakgrunnen mens jeg egentlig sitter på PC-en, fortalte en av jentene på Oppsal.

– Alt kan liksom gjøres på Internett. Og i tillegg trenger ingen å vite hva du gjør. Folk er utrolig mye tøffere over tastaturet enn det de er i virkeligheten, og jeg tror det er mange flere som kaster seg på mobbing over nett enn de som ville gjort det om de hadde måttet konfrontere folk i virkeligheten, forklarte hun.

Når man kan gjemme seg bak en anonym profil eller et falskt navn, har man plutselig mulighet til å si og gjøre ting man aldri ville gjort ansikt til ansikt. Samtalen med ungdommene gjorde det klart at Formspring var en mobbeversting, nettopp fordi personene som stiller spørsmål, kan være anonyme.

– Folk stiller deg også ekstremt private spørsmål, så man skjønner at det er noen du kjenner, som har stilt dem. Det er veldig ubehagelig. Det er vanskelig å vite når folk bare tuller med deg, og når de er ordentlig ekle. Om de er venner, eller om dette er folk som vil deg vondt.

OM UNDERSØKELSENE

Microsoft – 2009

- Microsoft henvendte seg, sammen med myndighetene, til ungdom mellom 14 og 18 år i ni forskjellige land i Europa med spørsmål om nettmobbing.

– Slapp av 'a! Jeg bare tulla

Så hvor går egentlig grensen mellom god og dårlig oppførsel på nettet? Ingen vil anmelde noe som er vanskelig å bevise, og det virker som om fryktelig mye av mobbingen på nettet bare avfeies som småfrelle kommentarer og tull. Jeg syns ikke man skal lete etter en felles grense for alle, men heller tenke at så lenge man selv syns noe er ubehagelig, har man rett til å si ifra.

På Øraker hadde jentene flere eksempler på hendelser som i seg selv virket små, men som opplevdes utrolig ubehagelig for dem som ble rammet.

– Det er så mange «forsiktede» måter du kan mobbe på på nettet. Du kan for eksempel «like» slemme kommentarer på Facebook. Da er det jo ikke du som har skrevet teksten, men du viser at du er enig. Eller «smile» på et spørsmål på Formspring.

En annen av jentene mente at Facebook er et sted folk ofte bruker ironi når de vil skjule at de mobber:

– Om det er en jente som alle vet at ikke er så populær, skjer det ofte at andre som er mer populære, begynner å skrive under bilder av henne at hun er utrolig pen og søt og deilig og sånn, mens de åpenbart bare er ironiske. Om noen konfronterer dem med at de mobber, kan de bare si at de mente det.

– Formspring har også gjort at jenter som er populære, blir veldig utsatt. Jeg tror jenter blir fortere sjalu på hverandre enn gutter, og veldig mange må tåle dritt om utseendet ➔

Telenor – 2011

- Undersøkelse utført av Norstat på oppdrag av Telenor om digital mobbing.

sitt og hvordan de oppfører seg. De blir særlig angrepet for ting folk vet de ikke er fornøyde med, og om de har gjort noe flaut. Alle blir angrepet når man først kan være anonym, særlig jenter som mange vet hvem er, forklarte jentene.

Ingenting kan slettes

Alt som publiseres på nettet, har lengre levetid enn en muntlig kommentar, og via nettet når man også ut til så utrolig mange flere enn klassekameratene.

Når noe først er postet på Internett, ligger det der faktisk for alltid. Det er ikke bare dumt for dem som blir mobbet, men også ganske risikabelt for dem som mobber. Det finnes flere ungdommer i Norge som har blitt straffedømt på grunn av ting de har postet på Internett. Nettinnlegg blir stadig brukt som bevis i rettsaker, for man klarer aldri å fjerne noe fullstendig når det først har blitt publisert på nettet.

For eksempel ble en 17 år gammel jente fra Østlandet idømt en bot på 4500 kroner etter å ha kalt en annen jente for «hore» i en chattekanal. Retten mente meldingen hadde karakter av offentlig sjikanering og mobbing som ikke burde vernes av ytringsfriheten. En 15 år gammel gutt fra Lørenskog ble også stilt for retten etter at han la ut en trusselvideo på YouTube som han selv bare mente var tull.

Lett å bli paranoid

Selv enkle spørsmål på Formspring kan forårsake stor sorg hos personen som mottar dem. Særlig om sånt foregår over lengre tid.

Kombinasjonen av anonymitet og det at nettmobbing ofte føles verre enn tradisjonell mobbing, har flere ganger vist seg å være svært uheldig. Mange av jentene jeg snakket med, fortalte om venninner som hadde brutt sammen etter jevnlig å ha fått spørsmål på nettstedet som Formspring og Facebook for eksempel om hvorfor de oppførte seg horete. Man blir småparanoid og redd for å se

klassekameratene sine på skolen, og man blir utslitt av å tenke på om folk baksnakker en, og på de kommentarene man mottar på nettet.

Det er et menneske av kjøtt og blod som mottar det du skriver. Ville du ha sagt det samme ansikt til ansikt som det du vurderer å skrive? Om svaret er nei, er det på tide å logge av. ■

FRA MEDIETILSYNET:

For den som har opplevd mobbing

- 1 Ikke svar på meldinger som er ment å trakassere deg eller gjøre deg opprørt. Det vil sannsynligvis oppmuntre til mer mobbing.
- 2 Behold meldingen som bevis på trakasseringen. Er det et bilde eller en nettside – ta et skjermbilde.
- 3 Fortell det til noen du stoler på. Snakk med foreldrene dine, venner, en lærer, en ungdomsarbeider eller en hjelpetelefon.
- 4 Blokker avsenderen.

Til ettertanke for den som mobber

- 1 Bare tulla? Når du sitter foran tastaturet, kan du ikke se reaksjonen til personen i den andre enden. Husk at meldinger på nett og mobil kan såre i virkeligheten.
- 2 Tenk deg om før du trykker send eller publiser. Du har ingen kontroll over hva andre gjør med innholdet, og det kan være vanskelig å fjerne det.
- 3 Når du videresender en mobbemelding eller et bilde, er du selv med på mobbingen.